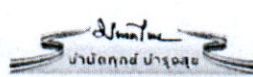

คู่มือการปฏิบัติ
ตามโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก
เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด

กองสาธารณสุขท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

สารบัญ

ส่วนที่1 ที่มาและเป้าหมาย	1
ส่วนที่ 2 แนวทางการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด	2
-ระดับจังหวัด	3
-ระดับอำเภอ	4
-ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5
ส่วนที่ 3 แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด	6
-ทีมงานพร้อมลงพื้นที่	7
-สำรวจสตรีวัยเจริญพันธุ์ และสร้างองค์ความรู้	8
นายทะเบียน	8
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	9
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	10
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	11
-กลไกระบบฝากครรภ์	12
ส่วนที่ 4 ช่องทางการส่งต่อ	13
-หากพบเจอหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่	13
-หากพบเจอเด็กน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (น้อยกว่า 2,500 กรัม)	14
-หากพบเจอเด็กท้องก่อนวัยอันควรในพื้นที่	15
-แนวทางการช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ที่มีฐานะยากไร้	16
Q&A	17
ภาคผนวก	18

1

ที่มาและเป้าหมาย

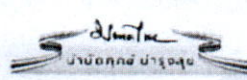
ทารกแรกเกิดที่มีอายุครรภ์น้อยกว่า 37 สัปดาห์ เรียกว่า ทารกเกิดก่อนกำหนด มีโอกาสเสียชีวิตและพบภาวะแทรกซ้อน ทำให้ทารกมีความพิการในช่วงหลังคลอด มีพัฒนาการล่าช้า

“ภาวะคลอดก่อนกำหนดอาจเกิดได้กับหญิงตั้งครรภ์ทุกคน
แต่ถ้ามีภาวะเสี่ยงอาจเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะคลอดก่อนกำหนดมากขึ้น”

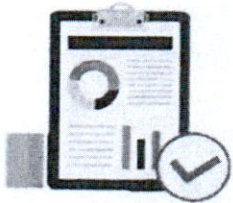
กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
ในฐานะคณะกรรมการอำนวยการโครงการเครือข่ายสุขภาพมารดา
และทารก เพื่อครอบครัวไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ได้ดำเนินการขับเคลื่อน “โครงการสร้างเสริมสุขภาพ
เชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด”

เป้าหมายเพื่อ “ลดอัตราคลอดก่อนกำหนด”
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ร้อยละ 50
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อีกร้อยละ 50

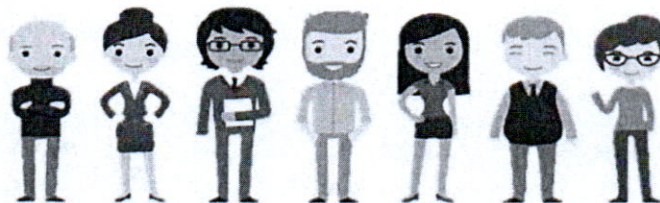
2

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริม สุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด

เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม จึงให้มีการบูรณาการ
การทำงานทุกระดับตั้งแต่จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น โดยแต่งตั้งคณะกรรมการในแต่ละระดับ และให้มี
ผู้แทน 7 ภาควิชาเครือข่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา
ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสื่อมวลชน

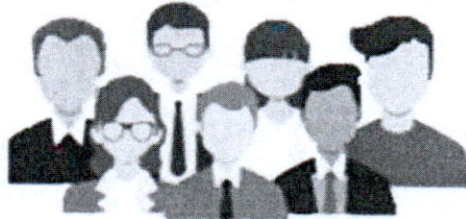
“ขับเคลื่อนผ่าน 4 ระดับ 5 กลไก 7 ภาควิชาเครือข่าย”

ระดับจังหวัด

แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะ
คลอดก่อนกำหนด ระดับจังหวัด

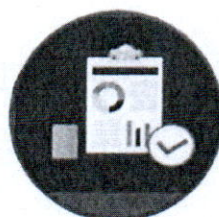
1. คณะกรรมการฯ อำนวยการ มี ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด และท้องถิ่นจังหวัด เป็นเลขานุการร่วม
2. คณะกรรมการติดตามประเมินผล มี รองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน
ผู้แทนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการสาธารณสุข
ท้องถิ่น และประสานงานท้องถิ่นอำเภอ เป็นเลขานุการร่วม

รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงอันตรายของการคลอดก่อนกำหนด

กำหนดเป็นตัวชี้วัดการดำเนินงานตามนโยบายของจังหวัด ในด้านที่ 1
การบริหารจัดการของการประเมินประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(LPA)

จัดเก็บสถิติอัตราการคลอดก่อนกำหนด โดยเริ่มเก็บตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566 และ
รายงานข้อมูลครั้งแรก ภายในวันที่ 31 มกราคม 2566

ระดับอำเภอ

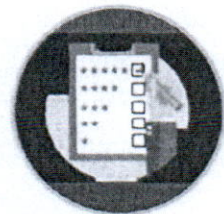
แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะ
คลอดก่อนกำหนด ระดับอำเภอ

1. คณะกรรมการฯ อำนวยการ มี นายอำเภอ เป็นประธาน
สาธารณสุขอำเภอ และท้องถิ่นอำเภอ เป็นเลขานุการร่วม
2. คณะกรรมการติดตามประเมินผล มี ปลัดอำเภอ เป็นประธาน
ผู้แทนสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และท้องถิ่นอำเภอ เป็นเลขานุการร่วม

รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงอันตรายของการคลอดก่อน
กำหนด

สร้างการรับรู้ให้แก่คู่รักที่มาจดทะเบียนสมรส ในการวางแผนครอบครัว
และการเตรียมความพร้อมก่อนการมีบุตร

ติดตามและประเมินผลให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยในปีงบประมาณ
พ.ศ. 2566 ถึง พ.ศ. 2567 ลดอัตราการคลอดก่อนกำหนด ร้อยละ 50

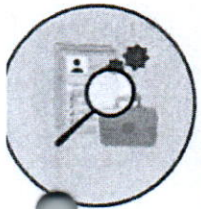
ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะ
คลอดก่อนกำหนด ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. คณะกรรมการฯ อำนวยการ มี นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นประธาน
ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเลขานุการ
2. คณะกรรมการติดตามประเมินผล มี ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นประธาน
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นเลขานุการ

มอบหมายบุคลากรในสังกัดหรือสถานบริการสาธารณสุข
ให้คำแนะนำแก่คู่รัก และหญิงตั้งครรภ์

จัดทำทะเบียนข้อมูลหญิงตั้งครรภ์ โดยเริ่มเก็บตั้งแต่ วันที่
1 มกราคม 2566

รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงอันตรายของการคลอด
ก่อนกำหนด

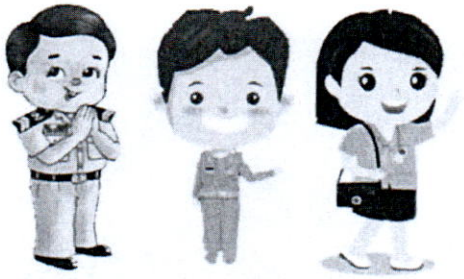

ช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ ในการรับ-ส่งไปพบแพทย์ ตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชน
ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

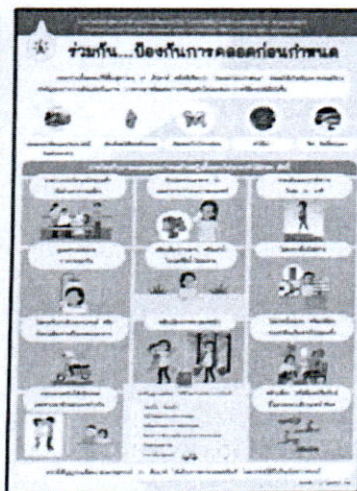
3

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน
ภาวะคลอดก่อนกำหนด

ทีมงานพร้อมลงพื้นที่

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และภาคีเครือข่าย ศึกษา ข้อมูลการเข้าระบบบริการสุขภาพ ของหญิงตั้งครรภ์ จากคู่มือและสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ

ข้อมูลสตรีวัย
เจริญพันธุ์

ปรึกษาหารือ
ร่วมกัน

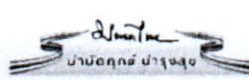
เข้าใจสภาพ
ด้านสังคมของชุมชน

Checklist

สามารถอธิบาย
องค์ความรู้

ความพร้อมของสื่อ
ประชาสัมพันธ์

สำรวจสตรีวัยเจริญพันธุ์ และสร้างองค์ความรู้

แนวทางปฏิบัติขั้นตอนนี้เป็นการให้องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ
การตั้งครรภ์ ซึ่งผู้ให้ความรู้ต้องอธิบายหลักการและเหตุผลความสำคัญ
ของการป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด รวมถึง รณรงค์ ส่งเสริมประชาชน
ให้ความสำคัญกับการฝากครรภ์ และดูแลครรภ์อย่างใกล้ชิด

เจ้าหน้าที่ของรัฐ
สังกัดกระทรวงมหาดไทย
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และภาคีเครือข่ายระดับชุมชน

เรียนรู้
ร่วมแรง
รณรงค์

ป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด

นายทะเบียน

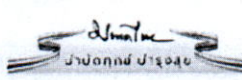
ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการตั้งครรภ์
สำหรับคู่สมรสที่ไปจดทะเบียนสมรส

ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ = แผ่นพับ

แผ่นพับ

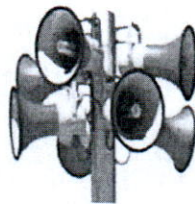
กำนัน,ผู้ใหญ่บ้าน

รณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดโดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ดังนี้

เสียงตามสาย

(สปอร์ตเสียงภาษากลางและภาษาพม่า) เปิดทุกเช้า

เสียงตามสาย

โปสเตอร์ขนาด A3 ติดสื่อ ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้าน ที่ทำการกำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน วัด โรงเรียน

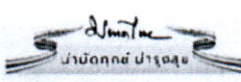
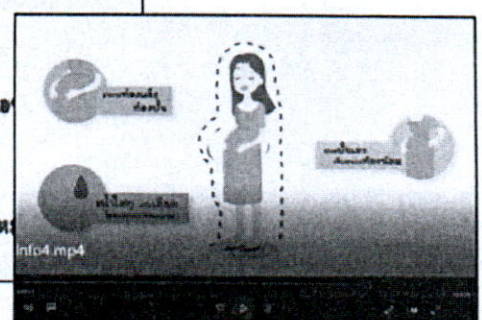
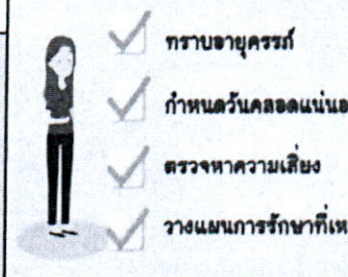
โปสเตอร์ขนาด A3

ภาพคอมพิวเตอร์กราฟิกผ่านสื่อออนไลน์ Facebook, Line

ภาพคอมพิวเตอร์กราฟิก

อาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำ
หมู่บ้าน (อสม.)

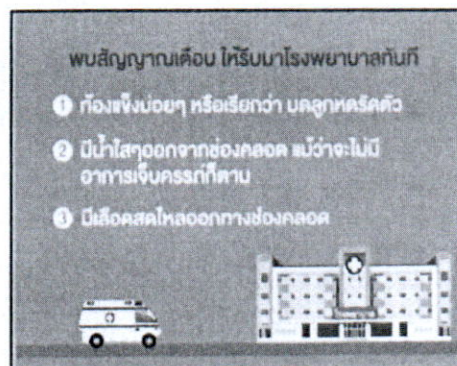
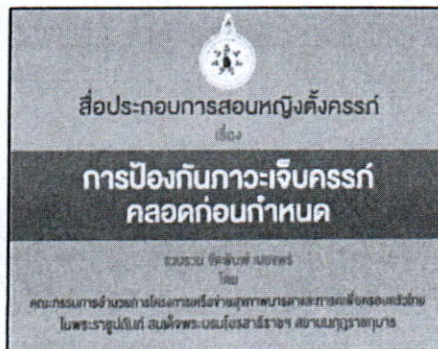
ดูแล ติดตาม หญิงตั้งครรภ์ในชุมชน
อย่างใกล้ชิด นำเข้าสู่ระบบกลไก
ด้านสาธารณสุข (โรงพยาบาล/โรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบล /สถานีนานามัย)

ให้ความรู้ หญิงตั้งครรภ์ โดยใช้สื่อ
ประกอบการสอน (ภาพพลิก) (ภาพวีดิทัศน์)

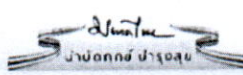
ดูแล ติดตาม การเข้าพบเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขของหญิงตั้งครรภ์ตามคู่มือ
สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก
(เล่มชมพู)

ภาพวีดิทัศน์

ภาพพลิก

องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

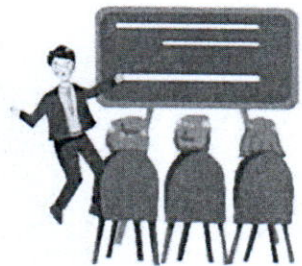

★ จัดทำทะเบียนหญิงตั้งครรภ์ที่ได้จากการสำรวจ
ทั้งคนไทย ต่างด้าว และคนย้ายถิ่น เพื่อติดตาม
เฝ้าระวัง

★ จัดกิจกรรมสร้างองค์ความรู้เรื่องภาวะ
การตั้งครรภ์และการคลอดก่อนกำหนด
แก่ชุมชน อย่างน้อย 1 กิจกรรม ต่อปี (อบรม
ให้ความรู้สตรีวัยเจริญพันธุ์และหญิงตั้งครรภ์)
ให้การสนับสนุน งบประมาณ ครุภัณฑ์
(รถพยาบาล, รถบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน)
การดำเนินงานเพื่อดูแล ติดตาม รณรงค์
ส่งเสริม ป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด

★ จัดทำนโยบายต่อเนื่อง ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ
เพื่อป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด

ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ติดภาพโปสเตอร์
ณ บอร์ดประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ และสื่อออนไลน์
เปิดภาพวิถีทัศน์บนสื่อออนไลน์

สามารถใช้สื่อ
ประชาสัมพันธ์ ทุกรูปแบบ

การรับรู้ข้อมูลของหญิง
ตั้งครรภ์ และวัยเจริญพันธุ์

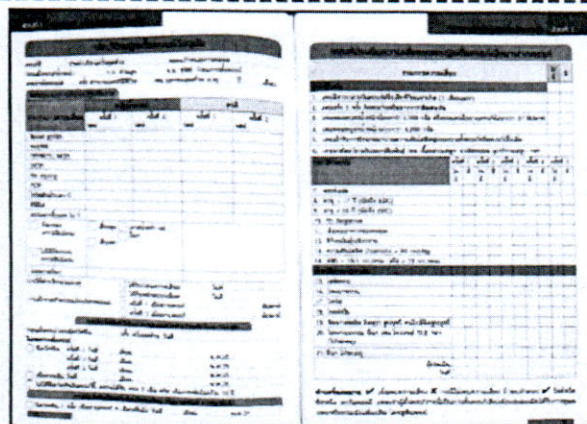
Checklist

คนในชุมชนตระหนักความสำคัญ
ของการป้องกันภาวะคลอดก่อน
กำหนด

กลไกระบบการฝากครรภ์

หญิงตั้งครรภ์ เข้าระบบการฝากครรภ์ กับสถานบริการด้านสาธารณสุข อาทิ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีอนามัย ศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาล เป็นต้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลครรภ์ และให้บริการ ตามกระบวนการด้านสาธารณสุข

คุณแม่ เข้าพบหมอ
ตามกำหนด ใหม่คะ

เข้าพบครบทุกครั้งคะ
หมอบอกครรภ์ปกติ
คะ

Checklist

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ติดตาม
เยี่ยมเยือน และดูแลหญิงตั้งครรภ์อย่างใกล้ชิด

หญิงตั้งครรภ์ได้รับบริการตาม
กระบวนการด้านสาธารณสุข

ได้รับสมุดบันทึกสุขภาพแม่
และเด็ก (เล่มชมพู)

4

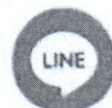
ช่องทางการส่งต่อ

หากพบเจอหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่

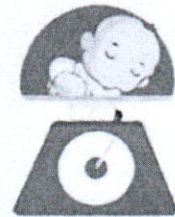
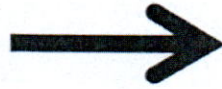

เมื่อพบว่ามียุติ พี่ น้อง ที่เป็น
หญิงตั้งครรภ์ภายในชุมชน

ให้ดำเนินการแจ้งผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้าน หรือ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแนะนำ
ให้หญิงตั้งครรภ์ไปฝากครรภ์ก่อน 12 สัปดาห์ (3 เดือน)
ณ สถานพยาบาลใกล้บ้าน

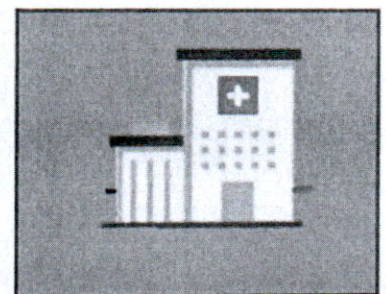
หากพบเจอเด็กน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (น้อยกว่า 2,500 กรัม)

เมื่อพบว่ามีญาติ พี่ น้อง ที่คลอดแล้ว
เด็กมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์

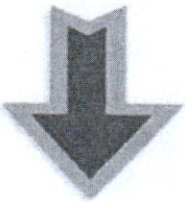
ให้ดำเนินการแจ้งผู้นำชุมชน อาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพาไปสถานพยาบาล
ใกล้บ้าน ในการดูแลรักษาแนะนำการรับประทาน
อาหารและโภชนาการที่ถูกต้อง

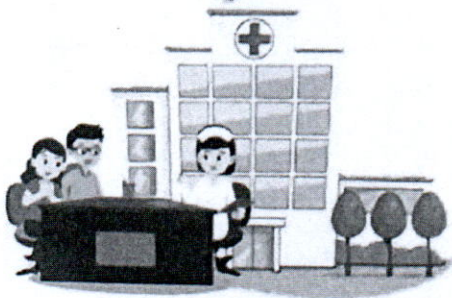
หากพบเจอเด็กท้องก่อนวัยอันควรในพื้นที่

เมื่อพบว่า มีหญิงตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร
หรือรู้ว่าตนเองท้องก่อนวัยอันควร

ให้ดำเนินการแจ้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ครู
เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทีม
สหวิชาชีพ

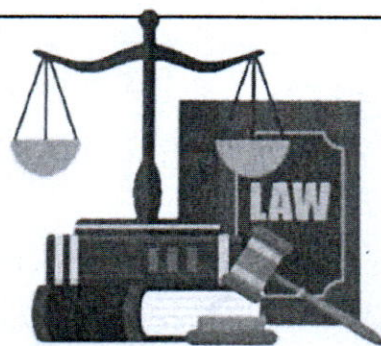
เพื่อให้คำแนะนำ ประเมิน และพาไปพบแพทย์
เพื่อฝากครรภ์ที่สถานพยาบาลใกล้บ้าน

แนวทางการช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ที่มีฐานะยากไร้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ที่มีฐานะยากจน หรือยากไร้ ในการรับ-ส่งไปพบแพทย์ เป็นประจำหรือที่มีนัดพบแพทย์หรือพยาบาล เพื่อให้คำแนะนำ ปรีกษา ในการเฝ้าระวังและป้องกันการคลอดก่อนกำหนด

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

Q&A

หญิงตั้งครรภ์ต้องไปฝากครรภ์ที่ไหน ?

ที่สถานอนามัยโรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

เด็กที่คลอดก่อนกำหนดมีวิธีการดูแลอย่างไรบ้าง ?

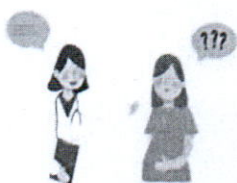
- สังเกตการหายใจของลูก เพื่อระวังไม่ให้ลูกตัวเขียวหรือขาดอากาศหายใจ
- สภาพแวดล้อมที่บ้านต้องสะอาดอยู่เสมอ
- หลีกเลี่ยงการพาเด็กออกไปในที่สาธารณะ

หญิงตั้งครรภ์ควรฝากครรภ์ก่อนกี่สัปดาห์ ?

12 สัปดาห์หรือ 3 เดือน

หญิงตั้งครรภ์ควรรับประทานอะไรบ้าง
เพื่อไม่ให้เด็กคลอดก่อนกำหนด
และน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม

การสำรวจหญิงตั้งครรภ์ต้องสำรวจหญิงต่างด้าวด้วยหรือไม่ ?

ต้องสำรวจข้อมูลหญิงต่างด้าวด้วย

Q&A

ภาคผนวก

ตัวอย่าง คำสั่งจังหวัด

ตัวอย่าง

คำสั่งจังหวัด.....

ที่ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด
จังหวัด.....

ด้วยคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ในฐานะคณะกรรมการอำนวยการโครงการเครือข่ายสุขภาพมารดาและทารกเพื่อครอบครัวไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด เพื่อขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานร่วมกันในระบบส่งเสริมสุขภาพและดูแลรักษาหญิงตั้งครรภ์ เพื่อลดอัตราการคลอตก่อนกำหนดของประเทศ

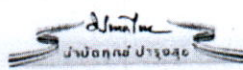
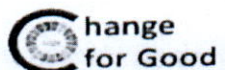
เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด จังหวัด..... โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

องค์ประกอบ

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานกรรมการ
(๒) นายกเหล่ากาชาดจังหวัด	รองประธานกรรมการ
(๓) รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
(๔) ปลัดจังหวัด	กรรมการ
(๕) ประธานสภามณฑลจังหวัด	กรรมการ
(๖) พัฒนาการจังหวัด	กรรมการ
(๗) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	กรรมการ
(๘) ศึกษาธิการจังหวัด	กรรมการ
(๙) ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยเขต	กรรมการ
(๑๐) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด	กรรมการ
(๑๑) นายอำเภอทุกอำเภอ	กรรมการ
(๑๒) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	กรรมการ
(๑๓) นายกเทศมนตรี ผู้เป็นผู้แทนนายกเทศมนตรี ในเขตจังหวัด	กรรมการ
(๑๔) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	กรรมการ
ผู้เป็นผู้แทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัด	
(๑๕) ผู้อำนวยการโรงพยาบาล	กรรมการ
(โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน)	
(๑๖) ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข ระดับจังหวัด	กรรมการ

/(๑๗) ผู้แทน...

-๒-

(๑๗) ผู้แทนเครือข่ายภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อมวลชน ภาคละ ๑ คน	กรรมการ
(๑๘) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	เลขานุการร่วม
(๑๙) ท้องถิ่นจังหวัด	เลขานุการร่วม

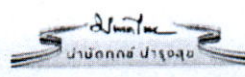
อำนาจหน้าที่

- (๑) กำหนดแนวทางและเป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด ระดับจังหวัด
- (๒) ขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด ของจังหวัด..... ให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายที่คณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนดของกระทรวงมหาดไทย
- (๓) ประสานงาน บูรณาการและระดมทรัพยากรจากภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนตามแผนงาน เป้าหมาย ทิศทาง และยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมสุขภาพมารดาและทารกในครรภ์ เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด
- (๔) เสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด
- (๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด

๒. คณะกรรมการติดตามประเมินผล**องค์ประกอบ**

(๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานกรรมการ
(๒) ปลัดจังหวัด	กรรมการ
(๓) ผู้แทนสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด	กรรมการ
(๔) ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการจังหวัด	กรรมการ
(๕) ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	กรรมการ
(๖) ผู้แทนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	กรรมการ
(๗) ผู้แทนสำนักงานศูนย์อนามัยเขต	กรรมการ
(๘) ผู้แทนผู้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด	กรรมการ
(๙) ผู้แทนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	เลขานุการร่วม
(๑๐) ผู้อำนวยการกลุ่มงาน สำนักงานส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย	เลขานุการร่วม
(๑๑) ข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๒) ข้าราชการในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

/อำนาจหน้าที่ ...

-๓-

อำนาจหน้าที่

(๑) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะ
คลอตก่อนกำหนดของจังหวัด.....

(๒) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก
เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก
เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนดมอบหมาย

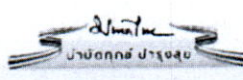
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

หมายเหตุ : ทั้งนี้ สามารถปรับองค์ประกอบของคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสมทั้งจำนวนและ
ผู้ที่จะแต่งตั้งรายชื่อทุกภาคีเครือข่าย

ตัวอย่าง คำสั่งอำเภอ

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง

คำสั่งอำเภอ.....

ที่ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด
อำเภอ.....

ด้วยคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ในฐานะคณะกรรมการอำนวยการโครงการเครือข่าย
สุขภาพมารดาและทารกเพื่อครอบครัวไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด
เพื่อขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานร่วมกันในระบบส่งเสริมสุขภาพและดูแลรักษาหญิงตั้งครรภ์
เพื่อลดอัตราการคลอดก่อนกำหนดของประเทศ

เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด
บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอด
ก่อนกำหนด อำเภอ..... โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

องค์ประกอบ

(๑) นายอำเภอ	ประธานกรรมการ
(๒) ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง	รองประธานกรรมการ
(๓) นายกเหล่ากาชาดอำเภอ	กรรมการ
(๔) พัฒนาการอำเภอ	กรรมการ
(๕) ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอ	กรรมการ
(๖) นายกเทศมนตรี ผู้เป็นผู้แทนนายกเทศมนตรี ในเขตอำเภอ	กรรมการ
(๗) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	กรรมการ
ผู้เป็นผู้แทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ	
(๘) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	กรรมการ
(๙) ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข ระดับอำเภอ	กรรมการ
(๑๐) ผู้แทนเครือข่ายภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา
ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม
และภาคสื่อมวลชน ภาคละ ๑ คน	กรรมการ
(๑๑) สาธารณสุขอำเภอ	เลขานุการร่วม
(๑๒) ท้องถิ่นอำเภอ	เลขานุการร่วม

อำนาจหน้าที่

-๒-

อำนาจหน้าที่

(๑) กำหนดแนวทางและเป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอດก่อนกำหนด ระดับอำเภอ

(๒) ขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอດก่อนกำหนด ของอำเภอ..... ให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายที่คณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอດก่อนกำหนดของกระทรวงมหาดไทย

(๓) ประสานงาน บูรณาการและระดมทรัพยากรจากภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนตามแผนงาน เป้าหมาย ทิศทาง และยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมสุขภาพมารดาและทารกในครรภ์ เพื่อลดภาวะคลอດก่อนกำหนด

(๔) เสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอດก่อนกำหนด

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอດก่อนกำหนด

๒. คณะกรรมการติดตามประเมินผล**องค์ประกอบ**

(๑) ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง	ประธานกรรมการ
(๒) ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการอำเภอ	กรรมการ
(๓) ผู้แทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	กรรมการ
(๔) ผู้แทนสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	เลขานุการร่วม
(๕) ท้องถิ่นอำเภอ	เลขานุการร่วม

อำนาจหน้าที่

(๑) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอດก่อนกำหนดของอำเภอ.....

(๒) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอດก่อนกำหนด

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอດก่อนกำหนดมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

()

นายอำเภอ.....

หมายเหตุ : ทั้งนี้ สามารถปรับองค์ประกอบของคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสมทั้งจำนวนและผู้ที่แต่งตั้งรายชื่อทุกภาคีเครือข่าย

ตัวอย่าง คำสั่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวอย่าง

คำสั่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.....

ที่ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.....

ด้วยคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ในฐานะคณะกรรมการอำนวยการโครงการเครือข่ายสุขภาพมารดาและทารกเพื่อครอบครัวไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด เพื่อขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานร่วมกันในระบบส่งเสริมสุขภาพและดูแลรักษาหญิงตั้งครรภ์ เพื่อลดอัตราการคลอตก่อนกำหนดของประเทศ

เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น..... โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

องค์ประกอบ

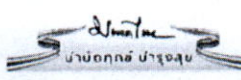
(๑) นายกเทศมนตรี.../องค์การบริหารส่วนตำบล.....	ประธานกรรมการ
(๒) รองนายกเทศมนตรี.../องค์การบริหารส่วนตำบล.....	รองประธานกรรมการ
ที่นายกเทศมนตรี.../องค์การบริหารส่วนตำบล.....ที่ได้รับมอบหมาย	
(๓) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวน ๑ คน	กรรมการ
(๔) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.....	กรรมการ
(๕) กำนันตำบล.....	กรรมการ
(๖) ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน	กรรมการ
(๗) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	กรรมการ
(๘) ผู้แทนเครือข่ายภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา
ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม
และภาคสื่อมวลชน ภาคละ ๑ คน	กรรมการ
(๙) ปลัดเทศบาล.../องค์การบริหารส่วนตำบล.....	เลขานุการ
(๑๐) ผู้อำนวยการสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	ผู้ช่วยเลขานุการ

/อำนาจหน้าที่

ผู้บริหารท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

-๒-

อำนาจหน้าที่

(๑) กำหนดแนวทางและเป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) ขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด ของเทศบาล.../องค์การบริหารส่วนตำบล.....ให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายที่คณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนดของกระทรวงมหาดไทย

(๓) ประสานงาน บูรณาการและระดมทรัพยากรจากภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อสารมวลชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนตามแผนงาน เป้าหมาย ทิศทาง และยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมสุขภาพมารดาและทารกในครรภ์ เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด

(๔) เสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด

(๕) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด

๒. คณะกรรมการติดตามประเมินผล**องค์ประกอบ**

(๑) ปลัดเทศบาล.../องค์การบริหารส่วนตำบล.....	ประธานกรรมการ
(๒) หัวหน้าส่วนการบริหารของเทศบาล...../	กรรมการ
องค์การบริหารส่วนตำบล..... ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๑ คน	
(๓) ผู้แทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.....	กรรมการ
(๔) ผู้อำนวยการสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	เลขานุการ
(๕) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานสาธารณสุข	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

(๑) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนดของเทศบาล.../องค์การบริหารส่วนตำบล.....

(๒) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนด

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอตก่อนกำหนดมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

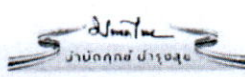
สั่ง ณ วันที่

(

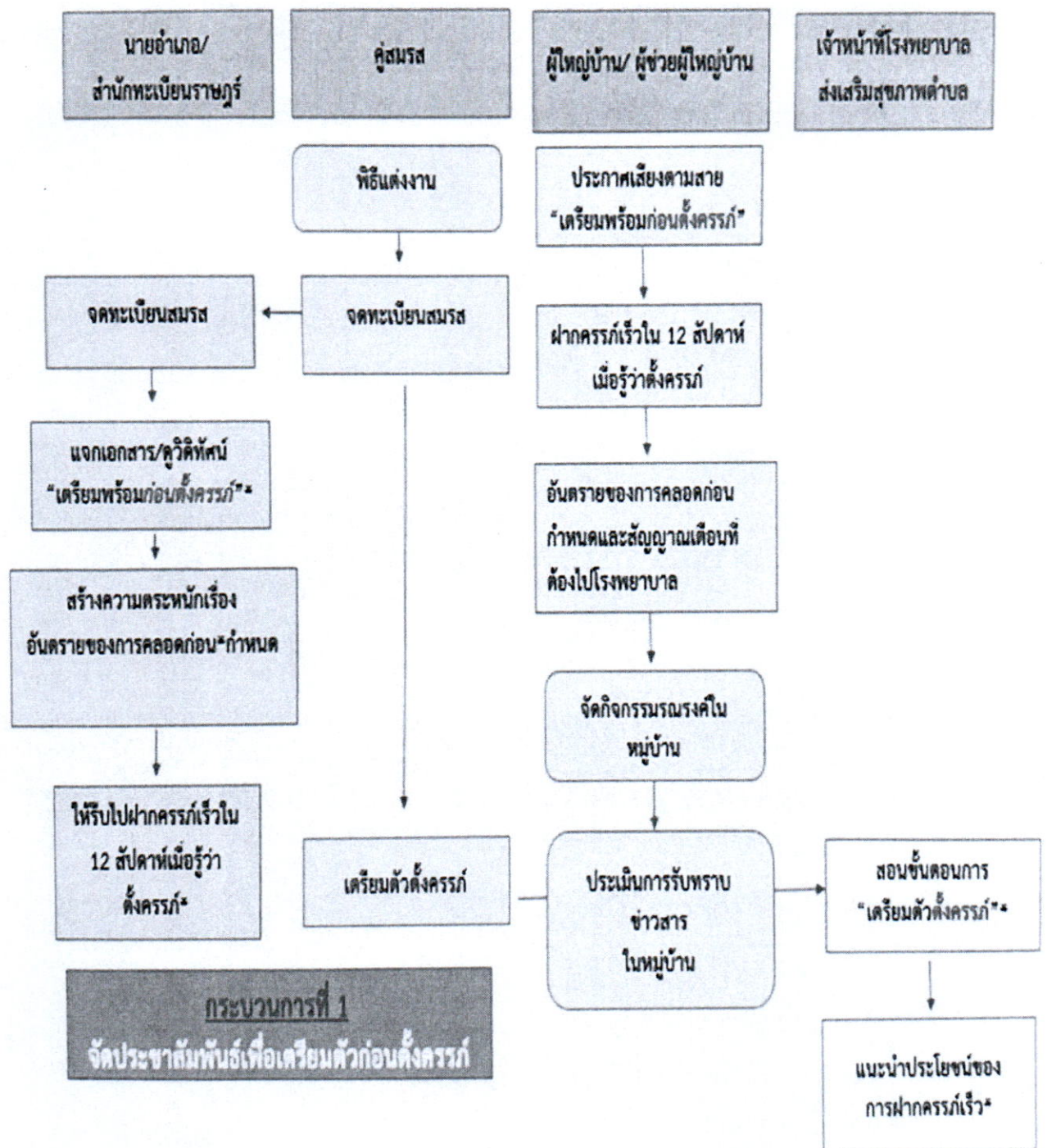
)

นายกเทศมนตรี.../นายกองค์การบริหารส่วนตำบล.....

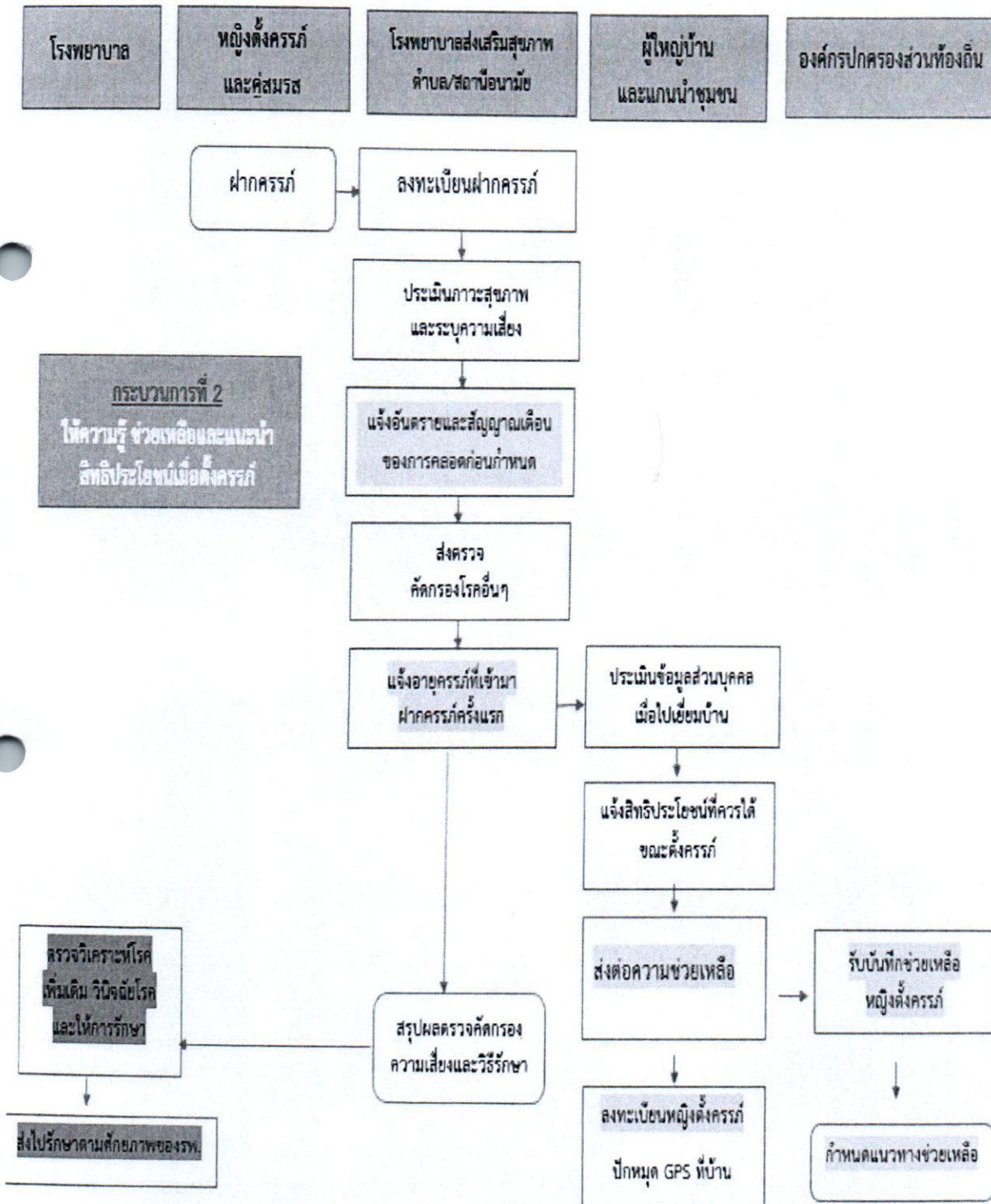
หมายเหตุ : ทั้งนี้ สามารถปรับองค์ประกอบของคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสมทั้งจำนวนและผู้ที่แต่งตั้งรายชื่อทุกภาคีเครือข่าย

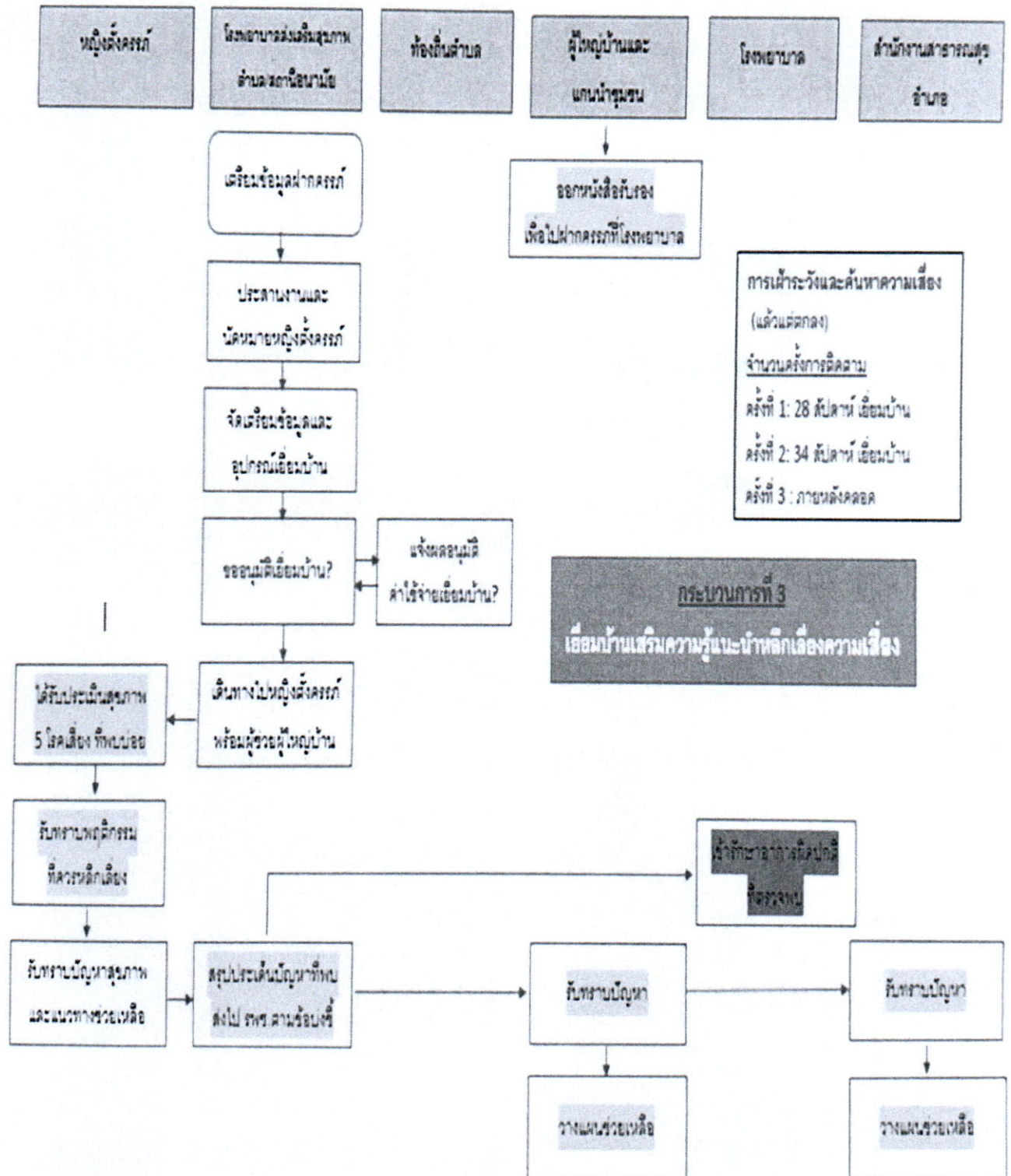
แผนผังดำเนินงาน

แผนผังดำเนินงาน

แผนผังดำเนินงาน

แผนผังดำเนินงาน

หญิงตั้งครรภ์

ผู้ใหญ่บ้าน/ แกนนำชุมชน

เจ้าหน้าที่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น/อปพร.หน่วยฉุกเฉิน
โรงพยาบาล/1669เริ่มมีอาการผิดปกติ
เช่น ท้องบวม น้ำเดิน เลือดออกประเมินความพร้อม
เช่น รถ บุคคลนำส่ง

พร้อม

ไม่พร้อม

ติดต่อประสานขอความช่วยเหลือ

ประเมินการจัดรถนำส่ง

เจ็บครรภ์ดี น้ำเดิน
เลือดออก ปวดหัว คอ

ใช่

ไม่ใช่

ประสานขอรถนำส่ง

เดินทางไปตาม GPS ปักหมุด

นำส่งไปจุดคัดกรองโรงพยาบาล

แจ้งผู้ใหญ่บ้านรับทราบ

บันทึกพบหญิงตั้งครรภ์
ที่มีอาการผิดปกติ

กระบวนการที่ 4

ประสานและส่งหญิงตั้งครรภ์
ที่มีเจ็บป่วยไปรักษาต่อ

ประสานขอรถพยาบาล

สอบถามข้อมูลหญิงตั้งครรภ์

เดินทางไปตาม GPS ปักหมุด

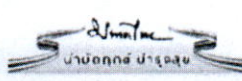
นำส่งห้องคลอด/จุดคัดกรอง รพ.

แจ้งผู้ใหญ่บ้านรับทราบ

เตรียมเอกสารและอุปกรณ์
ไปพบแพทย์

เดินทางไปยังจุดคัดกรอง รพ.ช./รพ.ท

แจ้งผู้ใหญ่บ้านรับทราบ

คณะผู้จัดทำคู่มือ

ที่ปรึกษา

- นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ นายแพทย์ธราธิป โคละทัต
ผู้จัดการโครงการเครือข่ายสุขภาพมารดาและทารกเพื่อครอบครัวไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์
- นายขจร ศรีชวโนทัย อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- นายธนิศร์ วงศ์ปิยะสถิตย์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
- นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- นายกิตติพงษ์ เกิดฤทธิ์ ท้องถิ่นจังหวัดนครนายก
- นางสาวอ้อวดี สุนทรวิภาต ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
- นางสาวจันทิมา จรัสทอง ผู้ช่วยผู้จัดการโครงการเครือข่ายสุขภาพ
มารดาและทารกเพื่อครอบครัวไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผู้จัดทำ

- นางสาวภัชร์จิรสม รัชเมฆรัตน์ หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ
- นายคชเดช วังพิมูล นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
- นายพีระพงษ์ รอดจินดา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
- นางสาวสุพรรณนิภา เยื่อใย พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน
- นายจักรพงษ์ ดอกกุหลาบ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

ช่องทางการติดต่อสอบถาม

กองสาธารณสุขท้องถิ่น

เบอร์โทร 0 2241 9000 ต่อ 5405

Email : healthdla02@gmail.com

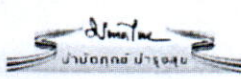

ช่องทางการติดต่อออนไลน์
กองสาธารณสุขท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สามารถดาวน์โหลด
สื่อประชาสัมพันธ์โครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก
เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด

“พบสัญญาณเตือน ให้รีบมาโรงพยาบาลทันที”

เรื่องที่ 3 ชีวิตลูกอยู่ในมือแม่ (พฤติกรรมของแม่)

สตรีตั้งครรภ์ทุกท่านจะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสรีระ
แต่วิถีชีวิตไม่เปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาข้อมูลงานวิจัย พบว่า หญิงเจ็บครรภ์
ก่อนกำหนดเป็นหญิงกลุ่มวัยทำงาน เช่น ค้าขาย เกษตรกรรม
รับจ้าง เป็นต้น และต้องทำหน้าที่เป็นแม่บ้านอีกด้วย เช่น ล้างจาน
ทำความสะอาดบ้าน หุงข้าว ทำกับข้าว ซักผ้าและรีดผ้า
เลี้ยงบุตรคนโต เป็นต้น พฤติกรรมบางอย่าง เช่น เปลี่ยนท่านั่งยอง
เป็นทำยืนบ่อยครั้ง เดินขึ้นบันไดหลายครั้งต่อวัน หากต้องเดินทาง
มาทำงานทุกวันไม่ว่าโดยสารถ้วยพาหนะใดใด เช่น มอเตอร์ไซด์
จักรยาน รถเมล์ รถไฟฟ้า เป็นต้น หากการเดินทางนั้นต้องเกร็ง
บริเวณหน้าท้องบ่อยครั้ง เมื่อรถเลี้ยว หรือวิ่งอยู่บนถนนที่ขรุขระ
เป็นประจำบ่อยครั้ง อาจเกิดการกระทบกระเทือนต่อบุตรในครรภ์
ก่อให้เกิดอาการเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด ซึ่งยังไม่รวมกับพฤติกรรม
ขณะทำงาน เช่น การกลั้นปัสสาวะ การนั่งหรือยืนทำงานนานๆ
ความเครียดจากการทำงาน เป็นต้น หากสตรีตั้งครรภ์เผชิญปัญหา
หลายด้าน สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเครียด เหนื่อยล้า ทำให้
ประสิทธิภาพการทำงานลดลงและยังทำให้มีอาการไม่สุขสบาย
ได้แก่ เวียนหัว ปวดศีรษะ ปวดหลัง ขาบวม อารมณ์หดหู่ เครียด
หงุดหงิด เป็นต้น นำไปสู่ การแท้ง การคลอดก่อนกำหนด ทารก
น้ำหนักน้อย (อ้างอิง คุณสุภาพร แสนศรี)

“หากหญิงตั้งครรภ์ปรับวิธีการทำงาน
และการใช้ชีวิตได้เหมาะสม ก็สามารถป้องกัน
ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้”

เรื่องที่ 4 สัญญาณเตือนคลอดก่อนกำหนด

จากการศึกษาหญิงคลอดบุตรก่อนกำหนดในโครงการ
วิจัย พบว่า ประมาณ ร้อยละ 62 ของหญิงคลอดก่อนกำหนดไม่เคย
มีความรู้เรื่องภาวะคลอดก่อนกำหนดมาก่อน และเมื่อมีอาการเจ็บ
ครรภ์ก่อนกำหนด หรือ อาการผิดปกติอื่นๆ มักเดินทางเข้ามารับ
การรักษาในโรงพยาบาลล่าช้า จนมีอาการเจ็บครรภ์รุนแรงมากขึ้น
จึงตัดสินใจเข้ามารับการรักษา เป็นเหตุให้แพทย์ไม่สามารถให้การ
ยับยั้ง หากมาเร็วและไม่มีภาวะแทรกซ้อนขณะนั้น แพทย์สามารถ
รักษาต่อจนสามารถตั้งครรภ์ครบกำหนดคลอดได้

“หากมีสัญญาณเตือน ดังต่อไปนี้ ต้องรีบไปพบหมอทันที!
ท้องแข็ง ท้องป็น ปวดบีบเออ เจ็บหน่วงท้องน้อย
มีน้ำไหล มีเลือดออก แม้มิเจ็บท้อง

แนวทางการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์
ภายใต้แคมเปญ

เรียนรู้ ร่วมแรง รณรงค์

ป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด
THAI MATERNAL AND CHILD HEALTH NETWORK

จัดทำโดย

กระทรวงมหาดไทย

คณะกรรมการอำนวยการโครงการเครือข่ายสุขภาพ
มารดาและการกเพื่อครอบครัวไทย ในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สามารถติดตามชมสื่อประชาสัมพันธ์ที่

www.tmchnetwork.com

Facebook: โครงการเครือข่ายสุขภาพมารดาและการก

พ.ศ. 2565

หลักการ และ เหตุผล

ทารกแรกเกิดที่มีอายุครรภ์น้อยกว่า 37 สัปดาห์ที่เรียกว่าทารกเกิดก่อนกำหนด มีโอกาสเสียชีวิตและพบภาวะแทรกซ้อน ทำให้ทารกมีความพิการในช่วงหลังคลอด บางรายจะมีพัฒนาการล่าช้า หากทารกเหล่านั้นมีความพิการ ครอบครัวยุและภาครัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการฟื้นฟูสภาพร่างกายและดูแลรักษาต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 4 - 5 ปี

จากการทำวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนที่ปึงกรนัทบุตร พบว่า ประมาณร้อยละ 50 - 60 ของการคลอดก่อนกำหนดเกิดขึ้นในสตรีตั้งครรภ์ที่ไม่มีโรค หรือ ภาวะแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์ บางคนเกิดจากพฤติกรรมของสตรีตั้งครรภ์ก่อให้เกิดภาวะเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด เนื่องจากสตรีตั้งครรภ์เหล่านั้นยังขาดความรู้เรื่องการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากภาวะคลอดก่อนกำหนด จึงเข้ามารับการรักษาล่าช้าเป็นเหตุให้การยับยั้งภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดมักไม่ประสบผลสำเร็จ

ด้วยเหตุนี้โครงการเครือข่ายสุขภาพมารดาและทารกเพื่อครอบครัวไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จึงต้องการขับเคลื่อนความรู้ผ่านแคมเปญ “เรียนรู้ ร่วมแรง ผนึกพลัง ป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด” เพื่อส่งมอบไปให้แก่ประชาชนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว เพื่อน เพื่อนบ้าน ผู้ร่วมงาน สังคมและชุมชน เพราะเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์กับบุคคลใกล้ชิด จะสามารถเกิดความรู้สึกตระหนักถึงอันตรายของภาวะคลอดก่อนกำหนดและตัดสินใจไปพบแพทย์โดยเร็ว อันจะส่งผลให้สามารถรักษาภาวะคลอดก่อนกำหนดได้อย่างรวดเร็วต่อไป

4 ประเด็นหลักในการสื่อสารสู่สังคม

1. อันตรายของการคลอดก่อนกำหนด
2. ฝากครรภ์ก่อนคลอดดีกว่า
3. ชีวิตลูกอยู่ในมือแม่ (พฤติกรรมของแม่)
4. สัญญาณเตือนคลอดก่อนกำหนด

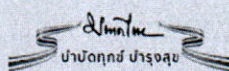
แนวคิดหลักภายใต้แคมเปญ เรื่องที่ 1 อันตรายของการคลอดก่อนกำหนด

ทารกเกิดก่อนกำหนดส่วนใหญ่ได้รับการดูแลต่อเนื่องในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน เช่น ทารกที่มีโรคปอดเรื้อรัง บางรายต้องใช้เครื่องให้ออกซิเจนตลอดเวลา อย่างน้อย 6 เดือน ถึง 2 ปี ทารกมีโรคจอตาเจริญเติบโตผิดปกติในทารกเกิดก่อนกำหนด ทำให้เสี่ยงต่อการมีสายตาสั้นหรือตาบอด หากไม่ได้รับการวินิจฉัยและรักษาอย่างเหมาะสม ทารกมีภาวะเลือดออกในโพรงสมองอาจมีผลต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโต หากเป็นโรคลำไส้เน่าเปื่อยและได้รับการผ่าตัดเอาลำไส้ส่วนตายออกไป อาจไม่สามารถกินนมได้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาการข้างต้นมักพบได้ในทารกเกิดก่อนกำหนดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,000 กรัม หากสตรีตั้งครรภ์ที่มีอาการผิดปกติจากการดำเนินชีวิตประจำวัน ให้คิดเสมอว่าอาจเกิด “ภาวะคลอดก่อนกำหนด” ให้รีบไปพบแพทย์ในโรงพยาบาลใกล้บ้านทันที

เรื่องที่ 2 ฝากครรภ์ก่อนคลอดดีกว่า

ผู้หญิงหลายคนอาจมีความเสี่ยงซ่อนอยู่ เมื่อตั้งครรภ์อาจมีผลต่อสุขภาพของตนเอง เช่น ฟันผุ โลหิตจาง ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ บางรายมีประวัติการผ่าตัดคลอด ผ่าตัดมดลูกและปีกมดลูก ประวัติความเจ็บป่วยในพ่อ-แม่-พี่น้อง-ครอบครัว อาจมีผลต่อบุตรในครรภ์ได้ หากสงสัยว่าตั้งครรภ์ สตรีตั้งครรภ์ทุกท่านควรเข้ามาฝากครรภ์ทันทีที่ทราบหรือ ภายใน 12 สัปดาห์แรก เพื่อให้แพทย์ค้นหาความเสี่ยง และความเจ็บป่วยในสตรีตั้งครรภ์ แพทย์จะได้นำความเสี่ยงที่พบมารักษา รวมถึงได้รับคำแนะนำเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่อไป หากมาช้ากว่าอายุครรภ์ 20 สัปดาห์ มีผลต่อการคำนวณอายุครรภ์ผิดพลาด ไม่สามารถกำหนดอายุครรภ์เมื่อครบ 37 สัปดาห์ ได้ถูกต้อง นอกจากนี้ โอกาสที่จะได้รับการดูแลรักษาโรคหรือภาวะแทรกซ้อนล่าช้าออกไปด้วย

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประสานความร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ 7 ภาศึเครือข่าย

มุ่งขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด

ทำตามคำแนะนำ

ให้หญิงตั้งครรภ์ไปฝากครรภ์
ก่อน 12 สัปดาห์ (3 เดือน)
ณ โรงพยาบาล รพ.สต. หรือสถานบริการใกล้บ้าน

จังหวัดและอำเภอ

- ขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การคลอดก่อนกำหนดลดลงร้อยละ 50
- รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงอันตรายของการคลอดก่อนกำหนด
- นายทะเบียนอำเภอสร้างการรับรู้ให้คู่รักที่มาจดทะเบียนสมรสวางแผนครอบครัวและเตรียมความพร้อมก่อนมีบุตร

อาหารที่ดี ถูกสุขลักษณะ

หญิงตั้งครรภ์ต้องทานอาหารที่ดี มีประโยชน์ และถูกสุขลักษณะ ตามที่แพทย์แนะนำ เพื่อไม่ให้เด็กคลอดก่อนกำหนด และน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- จัดทำทะเบียนหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่ โดยเริ่มจัดเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566
- ประสาน รพ.สต. และสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ให้คำแนะนำแก่คู่รักและหญิงตั้งครรภ์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงอันตรายของการคลอดก่อนกำหนด
- ช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ในการรับ-ส่งไปพบแพทย์ ตามระเบียบ มท. ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือประชาชนฯ

ปฏิบัติตนเพื่อลดความเสี่ยง

ลดความเสี่ยงภาวะคลอดก่อนกำหนด อาทิ การสูบบุหรี่หรือได้รับควันบุหรี่เป็นประจำ ความเครียด การทำงานหนัก การยืนหรือเดินนานๆ การพักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกายให้เหมาะสม ความเสี่ยงจากการเดินทางบ่อยเพราะอาจติดเชื้อได้ง่าย ฯลฯ

ทีมปฏิบัติการในระดับพื้นที่

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ อสม. ผู้บริหารและเครือข่ายสถานศึกษา และภาคีเครือข่าย สร้างทีมปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อให้คำแนะนำคู่รักและหญิงตั้งครรภ์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงอันตรายของการคลอดก่อนกำหนด อสม. แนะนำติดตาม เยี่ยมเยียน และดูแลหญิงตั้งครรภ์ให้เข้ารับการดูแลตามกลไกด้านสาธารณสุขอย่างใกล้ชิด

อาการเจ็บครรภ์ที่ต้องมาพบแพทย์ก่อนนัด

- เจ็บครรภ์สม่ำเสมอและถี่มากขึ้น
- เจ็บทุก 10-40 วินาที
- เจ็บที่ยืดออก ทั้งท้องและหลังหรือก้น
- ปวดหน้าท้องลงก้นหรือหลัง
- อาการปวดท้องไม่ดีขึ้นหลังนอนพัก
- อาจมีมูกเลือดหรือน้ำเดินร่วมด้วย

กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

อปท. ดำเนินการจัดทำโครงการ หรือประสานงาน รพ.สต. / อสม. / สถานศึกษา จัดทำโครงการเพื่อให้ความรู้แก่หญิงตั้งครรภ์และคู่รักที่เป็นกลุ่มเสี่ยงรับรู้ถึงอันตรายของการคลอดก่อนกำหนด ที่จะกระทบต่อแม่และเด็ก

จัดทำโดย กลุ่มงานบริการสาธารณสุขท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช